

Ysraýyl serdarlarynyň kitaby

Giriş

Ysraýyl serdarlarynyň kitaby Ysraýyl halkynyň baştutansyz ýaşan döwrüni beýan edýär. Şol döwürde dagynyk ýaşap ýören ysraýyl tirelerini bütewi bir millete öwürüp biljek serdarlar gerekdi, sebäbi goňsy halklar olaryň üstüne çozup, halky dyngysyz ezýärdiler. Şonuň üçin-de, Reb ysraýyl tirelerini birleşdirjek serdarlary saýlaýardy. Bu serdarlar halka baştutanlyk edip, ysraýyllaryň duşmanlaryna garşy söweşýärdiler. Bularan başga-da olar tireleriň ýer we beýleki emläkler babatdaky dawaly meselelerini çözüýärdiler.

Şeýle serdarlaryň biri-de Samsondy. Ol güýçli şahsy häsiýetleri bilen köpleri yzyna eýerdýärdi, ýöne öz etjek işlerinde käwagt ysraýyl halkyna geňeşmeýärdi. Emma ysraýyllaryň özleri hem etjek işlerinde köplenç Hudaýa geňeşmeýärdiler. Olar Onuň buýrukларыny bozup, bitabyn bolýardylar, başga halklaryň butlaryna sežde edýärdiler, özlerini müsür gulçulygyndan boşadan Hudaýy unudýardylar. Olaryň şeýle boýnuýogynlyklary zerarly Hudaý olary Öz penakärliginden mahrum edýärdi. Şonda goňsy halklar olaryň üstüne çozup, mal-mülklerini olja, ogul-gyzlaryny ýesir alýardylar. Ysraýyllaryň şeýle bitabynlyklary zerarly olar özlerine wada berlen ýurdy we aýratyn hukugy, ýagny Hudaýyň halky bolmak hukugyny ýitirmek howpy döreýärdi. Hudaýyň ysraýyllara ýurdy we Öz halky bolmak hukugyny berip, olar bilen äht baglanyşy barada Kanun taglymaty kitabynda beýan edilýär. Şol ähte laýyklykda, ysraýyl halky Hudaýa tabyndyklary üçin ýalkanyşa mynasyp, bitabynlyklary üçin gargyşa duçar bolmalydylar.

Mazmuny

Ýeşuwanyň ölümüne çenli bolan wakalar 1:1—2:10

Ysraýyl serdarlary 2:11—16:31

Dürli wakalar 17:1—21:25

1-nji bap

Ysraýyllar kenganlar bilen söweşýärler

¹ Ýeşuwa ölerden soň, ysraýyllar: «Kenganlaryň garşysyna ilki haýsyzmyz söweşe çykmaly?» diýip, Rebden soradylar.

² Reb: «Ýahuda tiresi çykar: ine, Men bu ýurdy olaryň eline berjekdirin» diýdi.

³ Ýahudalar şimgon tiresine: «Biziň paýymyza düşen ýer üçin kenganlaryň garşysyna bile söweşmäge geliň. Biz hem siziň paýyňyza düşen ýer üçin söweşmäge bararys» diýdiler. Şimgonlar olar bilen bile gitdiler. ⁴ Ýahudalar söweşe girdiler, Reb kenganlary we perizleri olaryň eline berdi. Olar Bezek diýen ýerde duşmanyň on müňüsini öldürdiler. ⁵ Bezekde olar Adonybezege sataşdylar, onuň bilen söweşip, ony ýeňdiler, kenganlary we perizleri derbi-dagyn etdiler. ⁶ Adonybezek gaçdy, ýöne onuň yzyndan kowup tutup, onuň elleriniň hem aýaklarynyň başam barmaklaryny çapdylar. ⁷ Şonda Adonybezek: «Elleriniň hem aýaklarynyň başam barmaklary çapylan ýetmiş sany baştutan meniň saçağymdan gaçan çörek owuntyklaryny çöpläp iýipdi. Şolara edenlerimi indi Hudaý meniň özüme görkezýär» diýdi. Olar Adonybezegi Iýerusalime getirdiler; ol şol ýerde öldi.

⁸ Soňra ýahudalar Iýerusalimi basyp alyp, onuň ilatyny gylyçdan geçirdiler we galany otladylar. ⁹ Ondan soň olar daglykda, Negepde we günbatar baýyrlykda ýaşayan kenganlaryň garşysyna söweşe girdiler. ¹⁰ Köne ady Kirýatarba bolan Hebronda ýaşayan kenganlaryň üstüne çozup, Şeşay, Ahyman we Talmaý baştutanlaryny boýun egdirdiler.

¹¹ Ol ýerden bolsa köne ady Kirýatseper bolan Debiriň üstüne hüjüm etdiler. ¹² Kalep: «Kim Kirýatseperleri ýeňip, olaryň yerini eýelese, şoňa öz gyzym Aksany berjek» diýdi. ¹³ Debiri Kalebiň inisi Kenazyň ogly Otniýel eýeledi, Kalep oňa öz gyzy Aksany berdi.

¹⁴ Toý günü Aksa öz kakasynyň ýanyna gidip, ondan ýer dilemek üçin Otniýelden razylyk aldy. Aksa eşekden

düşeninde, Kalep ondan: «Näme dilegiň bar, gyzym?» diýip ýüzlendi. ¹⁵ Aksa oňa: «Maňa ýene-de bir sowgat et, kaka. Sen maňa Negebiň gurak yerlerini berdiň. Indi suw bulaklaryny-da beräý» diýdi. Şunlukda, Kalep oňa ýokarky hem aşaky bulaklary-da berdi.

¹⁶ Keýnlerden bolan Musanyň gaýynatasynyň nesilleri ýahudalar bilen bilelikde Palma galasyndan çykyp, Aradyň golaýynda Negepdäki Ýahuda çölüne ýaşamaga gitdiler. Ol ýerde olar ameleklariň arasynda ornaşdylar. ¹⁷ Soňra ýahudalar şimgonlar bilen bilelikde, Sepat galasynda ýaşayan kenganlaryň üstüne çozup, olary ýeňdiler. Olar galany Rebbe bagyş edip, bütinleý ýok etdiler we onuň adyna Horma¹ dakdylar. ¹⁸ Ýahudalar Gaza, Aşkelon we Ekron galalaryny-da, olaryň daş-töweregindäki meýdanlary bilen bile basyp aldylar. ¹⁹ Reb ýahudalar bilen bileli. Olar daglykda ýaşayanlary ýeňip, olary kowup çykardylar, emma düzlükde ýaşayanlary ýeňip bilmediler, sebäbi olaryň demir söweş arabalary bardy. ²⁰ Musanyň wada edişi ýaly, Hebron Kalebe berildi. Ol bolsa anaklaryň üç urugyny ol ýerden kowup çykardy. ²¹ Benýaminler Iýerusalimde ýaşayan ýabuslary kowup çykarmadylar, olar häli-häzire çenli hem benýaminler bilen bile bu ýerde ýaşap ýörler.

²² Ýusubyň nesilleri Beýteliň garşysyna söweşe çykdylar. Reb olar bilendi. ²³ Olar Beýtele (galanyň öňki ady Luzdy) gözden geçirmek üçin öz jansyzlaryny iberdiler. ²⁴ Jansyzlar galadan gelýän bir adamy gördüler, ony tutup, oňa: «Eger bize galanyň girelgesini görkezseň, biz saňa rehimdarlyk ederis» diýdiler. ²⁵ Ol adam bulara galanyň girelgesini görkezdi. Ýusubyň nesilleri galany gylyçdan geçirdiler, ýöne bu adama hem onuň kowum-garyndaşlaryna degmediler. ²⁶ Ol adam hetleriň ýurduna baryp, ol ýerde gala gurdy we onuň adyna Luz dakdy. Ol gala häzire çenli şol at bilen atlandyrylýar.

²⁷ Manaşeler Beýtşeýan, Tagnak, Dor, Iblegam, Megido galalarynyň we olara degişli obalaryň ilatyny kowup çykarmadylar, şeýdip, kenganlar şol ýerde ýaşadylar.

²⁸ Ysraýyllar güýçlenenden soňra, olar kenganlary bütinleý kowup çykarmadylar-da, mejbury iş edýänlere öwürdiler.

¹1:17 Ýewreýçe *Horma* we *bütinleý ýok etmek* diýen sözleriň aýdylyşy meňzeşdir.

²⁹ Efraýymlar hem Gezerde ýaşayan kenganlary kowmadylar, kenganlar olar bilen bir ýerde ýaşadylar.

³⁰ Şeýlelikde, zebulunlar Kitron we Nahalal galalarynyň ilatyny kowmadylar, kenganlar olar bilen ýaşaberdiler, ýöne kenganlar olary mejbury iş edýänlere öwürdiler.

³¹ Aşerler Akko, Sidon, Ahlap, Akzyp, Helba, Afyk we Rehop galalarynyň ilatyny kowmadylar. ³² Şeýdip, aşerler şol ýeriň ilaty bolan kenganlaryň arasynda ýaşaberdiler, çünki olary kowmadylar.

³³ Naftalylar Beýtşemeşiň, Beýtanadyň ilatyny kowman, olaryň arasynda ýaşadylar. Emma olar Beýtşemeş bilen Beýtanadyň ilatyny mejbury iş edýänlere öwürdiler.

³⁴ Amorlar danlary daglyga tarap gysdylar, olary düzlüğe goýbermediler. ³⁵ Amorlar Heres dagynda, Aýalonda, Şagalbymda ýaşamagy ýüreklerine düwdüler; Ýusubyň nesilleri güýçlenende, olar amurlary mejbury iş edýänlere öwürdiler. ³⁶ Amurlaryň serhedi Içyan geçidinden Sela gaýasyna çenli, hatda ondan hem aňry uzalyp gidýärdi.